

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: 472/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

75/2011. (III. 30.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ jogi képviselő útján 2010. szeptember 9-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2011. március 30-án – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében - megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2010. szeptember 9-én, postai úton terjesztette elő beadványát, amelyet 2010. október 12-én a Testület felhívására kiegészített.

1) A panaszos 2010. szeptember 5-én családjával az M3-as autópályán haladt gépkocsijával, amikor 11 óra 30 perc körüli időben, az autópálya gyöngyösi lehajtójánál rendőrök állították meg, és közúti ellenőrzés keretében igazoltatták.

---

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Az intézkedés kezdetekor a panaszos által név szerint megnevezett rendőr érdeklődött, hogy a panaszos beszél-e magyarul. A nemleges választ követően részben magyarul, részben angolul folyt a kommunikáció, a panaszos állítása szerint a rendőr végig udvariatlan, megalázó hangnemben és stílusban beszélt.

Az intézkedő rendőr elkérte a gépkocsi iratait, amelyek a csomagtartóban voltak. A panaszos ezt jelezte, és hátrament, hogy elővegye az iratokat, azonban a csomagtartó nyitásakor az eljáró rendőr magyarul azt kérdezte, „miért nyitja ki a csomagtartót, talán a rendszámtáblát kívánja-e elrejtetni?”. Az intézkedő rendőr megkérdezte a panaszostól, hogy kié a gépjármű, mire a panaszos közölte, hogy a munkáltatójé. Ezt követően a rendőr a munkáltatójáról érdeklődött, a panaszos a nyelvi nehézségekből adódóan azonban nem tudta megértetni magát.

Az intézkedő rendőr ekkor már kifejezetten arrogánsan, udvariatlan stílusban lépett fel, ezért a panaszos felesége is kiszállt a járműből, és magyarul arról érdeklődött az intézkedő rendőrtől, hogy mi a probléma, és miért beszél a panaszossal elfogadhatatlan hangnemben. A rendőr erre azt válaszolta, hogy azért „mert nem ért [a panaszos] sem magyarul, sem angolul”, majd kérdőre vonta a feleséget, hogy „miért nem szállt ki korábban, ha beszél magyarul”.

A panaszos ez idő alatt folyamatosan próbált szót érteni az intézkedő rendőrrel, eredménytelenül. Eközben a panaszos autóban ülő kislánya sírva fakadt, amit meghallva egy másik rendőr jött oda, és érdeklődött, hogy mi a probléma, majd miután látta, hogy a gépkocsi és a panaszos valamennyi irata rendben van, szólt az intézkedő rendőrnek, hogy engedje útjára a családot.

Végül, amikor az elszenvedett bánásmódtól remegve a panaszos beszállt a gépkocsijába, kezének remegését látva az intézkedő rendőr még – a panaszos szerint származására utalva – megkérdezte „Mi van, kung-fuzol? Miért remeg a kezed, meg akarsz verni?”, majd azzal engedte útjára, hogy tanuljon meg magyarul.

Mivel semmiféle jogsértést nem követett el, a panaszossal szemben további intézkedést nem alkalmaztak.

A panaszos beadványában megjegyzi, hogy több mint öt éve Magyarországon élő mérnök, aki elfogadhatatlannak tartja, hogy pusztán azért, mert külföldi és a magyar nyelvet nem ismeri, családja előtt megalázzák, és származására utaló, őt mélyen sértő megjegyzésekkel illessék, annak ellenére, hogy semmiféle jogsértést nem követett el, és az intézkedő rendőrökkel igyekezett maximálisan együttműködni.

2) A panaszos 2010. október 12-én megküldött levele az alábbi releváns kiegészítéseket tartalmazza. Az intézkedő rendőr magyar nyelven mutatkozott be, majd azonnal megkérdezte a panaszostól, hogy beszél-e magyarul. A panaszos előadása szerint az intézkedő rendőr nem jelölte meg az intézkedés célját, és a panaszjogról sem történt kioktatás. A rendőr nem tudta angolul megértetni magát, a panaszos azonban számos részletet megértett az intézkedő rendőr magyar nyelvű kommunikációjából, ezeket később – az eset után – megbeszélte feleségével, aki megerősítette az elhangzottakat, illetőleg azt, hogy a panaszos jól értelmezte a hallottakat.

3) A panaszos jogi képviselője a panaszos feleségének az esettel kapcsolatos nyilatkozatát is megküldte a Testületnek. A nyilatkozat szerint miután a gépkocsival félreállt, a panaszos kiszállt, az ablak azonban le volt húzva, így felesége nyomon tudta követni az eseményeket. Állítása szerint az intézkedő rendőr köszönés és bemutatkozás nélkül, tegezve megkérdezte a panaszost, hogy beszél-e magyarul, a férje nemmel válaszolt. A rendőr erre gúnyosan azt felelte: „Csak beszélsz, ha megérted, mit kérdeztem!” Ezután elkérte az igazoltatáshoz szükséges iratokat, amelyek a csomagtartóban elhelyezett táskában voltak. A panaszos hátrament és felnyitotta a csomagtartót, az intézkedő rendőr eközben előrement az első rendszámot leolvasni, és közben megjegyezte „minek kellett kinyitni azt a csomagtartót, hogy ne lássam a rendszámot?”

Amikor az intézkedő rendőr visszament a gépjármű mögé, annak tulajdonosa iránt érdeklődött. A panaszos elmondta, hogy a gépjármű a munkáltatója tulajdonában van, mivel azonban az intézkedő rendőr a vállalatot nem ismerte, nem értette meg a panaszos válaszát, és egyre durvább hangnemben beszélt. Ekkor szállt ki a panaszos felesége a gépjárműből, hátrament és megkérdezte, hogy mi a probléma. Az intézkedő rendőr meglepetten ránézett, és megkérdezte, hogy ha beszél magyarul, miért nem szállt ki korábban az autóból. Erre a panaszos felesége azt felelte, hogy véleménye szerint, amit a férje elmondott, az érthető volt. Megkérdezte ugyanakkor, hogy a rendőr miért beszél ilyen hangnemben a férjével, mire az intézkedő rendőr őt megmosolyogva visszakérdezett, hogy „A férje? Nem értem mit mond, mert sem magyarul, sem angolul nem tud beszélni!”

Ekkor érkezett meg egy másik rendőr, aki szintén megkérdezte, mi a probléma. A panaszos felesége elmondta, hogy megengedhetetlen hangnemben beszél az intézkedő rendőr a férjével. A másik rendőr annyit mondott intézkedő társának, hogy amennyiben minden iratot rendben talált, engedje el a családot.

Ahogy az intézkedő rendőr visszaadta az iratokat, látta hogy remeg a panaszos keze, amire azt a megjegyzést tette „Mi van kung-fuzol, vagy meg akarsz verni?” A panaszos felesége szerint ez a megjegyzés a panaszos állampolgárságára utalt.

Ezt követően a panaszos felesége kivette kislányukat a hátsó gyerekülésből, mert a történeteket hallva megijedt, sírni kezdett. Miközben az anyja próbálta megnyugtatni a kislányt, az intézkedő rendőr azt mondta: „Ne sírjál, a csúnya rendőr bácsi nem bántja apát!” Pár perc elteltével, amikor a panaszos és a felesége is beültek az autóba, az intézkedő rendőr a panaszos férjének a következő megjegyzést tette: „Forgasd többet a magyar szótárt!”, majd köszönés nélkül visszament a kollégájához.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) A Heves Megyei Rendőr-főkapitányság r. zászlósának 2010. október 11-én kelt jelentése szerint 2010. szeptember 5-én, 11 órától 12 óráig álló ellenőrzést hajtott végre az M3-as autópálya, Gyöngyös-Nyugat csomópontjánál egy kollégája biztosítása mellett.

A r. zászlós szolgálata teljesítése során, közlekedésrendészeti ellenőrzés céljából megállította a panaszost. Kulturáltan, a napszaknak megfelelően köszönt, tisztelgett, közölte a nevét, jelvéyszámát és a szolgálati helyét, valamint az intézkedés célját. Az intézkedés során megkérdezte a panaszostól, hogy beszél-e magyarul, akinek a válasza az volt, hogy, „kicsit”.

A r. zászlós közölte a panaszossal, hogy közúti gépjármű ellenőrzés céljából a saját és a gépjármű okmányait adja át. A panaszos a jármű csomagtartójához ment, majd annak ajtaját felnyitotta, miközben az intézkedő rendőr a jármű rendszámát ellenőrizte a jármű-körzési rendszerben. A r. zászlós ekkor azt mondta a panaszosnak, hogy épp a rendszámot olvasta, de megnézi azt a jármű elején.

Ezt követően az intézkedő rendőr megkérdezte, hogy kinek a tulajdona a személygépkocsi, amire a panaszos válaszként munkáltatójának a nevét mondta. Közben a r. zászlós a jármű forgalmi engedélyében ellenőrizte a gépjármű tulajdonosát, amely valóban a panaszos által említett vállalat volt. Az intézkedő rendőr ezután megkérdezte a panaszost, hogy a vállalat a saját tulajdona-e, amelyre válaszként a panaszos ismét a vállalat nevét mondta. A r. zászlós a panaszos a gépjármű vezetésére vonatkozó meghatalmazást nem adott át. Ezután az intézkedő rendőr megkérdezte a panaszost, hogy beszél-e angolul? Mire ő angolul azt felelte, hogy igen. A r. zászlós ezt követően angolul kérdezte a panaszostól, hogy a forgalmi engedélyben szereplő vállalat a saját tulajdona-e, válaszként azonban ismét a vállalat nevét kapta. Ekkor a járműből kiszállt a panaszos felesége, aki emelt hangon kérdezte az intézkedő rendőrt, hogy miért beszél ilyen hangnemben. A r. zászlós ekkor megkérdezte tőle, hogy miért nem segített eddig a férjének a tolmácsolásban, aki ugyan beszél angolul, de japán akcentusa miatt az intézkedő rendőr nem értette őt meg.

Tartott még az intézkedés a jármű hátsó részénél, amikor a forgalmi engedélyt a r. zászlós visszaadta, és azt látta, hogy a panaszos kapkod, remeg a keze, láthatóan egyre idegesebb lett. Kézmozdulatait látva és idegállapotát figyelembe véve a rendőr nyugtatni próbálta a panaszost, egyúttal azonban, „agresszióját megelőzendő” arra hívta fel a figyelmét, hogy ne tegyen hirtelen, támadásnak tekinthető mozdulatokat. A felhívás során, a nyelvi nehézségek miatt a kungfu kifejezést is használta, gondolva, hogy azt biztosan megérti a panaszos. Ezután még megkérdezte, hogy milyen kapcsolatban áll a panaszos a tulajdonosként feltüntetett vállalattal, alkalmazott-e, vagy ő a vállalat tulajdonosa. Válaszul a panaszos felesége közölte, hogy alkalmazott.

Mindezeket követően a panaszos és felesége is megkérdezte a r. zászlós nevét, aki azt ismét közölte velük, továbbá jelvéyszámát is megadta, amit közben meg is mutatott. A r. zászlós közölte a panaszossal, hogy az intézkedéssel szemben panasszal élhet, azonban ő a helyszínen nem jelezte ilyen szándékát.

Amikor az okmányokat az intézkedő rendőr visszaadta, a jármű hátsó ülésén utazó kislány sírni kezdett. Ekkor az édesanyja kivette a kocsiból, majd ölébe fogta, és próbálta megnyugtatni. Ezt látva a r. zászlós a következőket mondta a kislánynak: „Ne sírjál kicsi, nincsen semmi baj, nyugodj meg!”.

Ezt követően a panaszos családjával a helyszínről távozott, a r. zászlós pedig folytatta a szolgálatát.

A jelentés megjegyzése szerint az intézkedés során a r. zászlós szolgálatra méltó hangnemben beszélt, próbálta megértetni magát a panaszossal. Állítása szerint, ha a magyar nyelvet nem beszélő személlyel kommunikál, akarata ellenére megemeli a hangsúlyát, és artikulálva, közben mutogatva próbálja megértetni magát. Előadása szerint, ha az intézkedést megkezdi, akkor mindenképpen arra törekszik, hogy azt be is tudja fejezni, még akkor is, ha a kölcsönös megértés nehézkes. Állítása szerint addig mutogat, ha kell, rajzol, amíg az eredményre nem vezet. Utal arra is, hogy japán tolmácsot körülbelül egy nap alatt lehetett volna találni, és ugyan a szolgálati járművekben van egy segédkönyv, amelyben több nyelven szerepelnek különböző szituációk, de sajnos japánul nincs benne semmi. A panaszosnak ugyanakkor joga lett volna a helyszíntre tolmácsot hívni, de azzal nem élt.

A r. zászlós előadja továbbá, hogy nem a panaszos származására utalt, amikor a kungfuzást szóvá tette. Állítása szerint ez a szó „a szava járása”, rendszeresen használja. A kungfu nem japán, hanem kínai harcművészet, vagyis a panaszos származására nem is utalhatott volna vele.

A panaszos felesége azonban, amikor megkérdezte a r. zászlós nevét, egyre mérgesebben, idegesebben beszélt, és arrogáns magatartást tanúsított. Ezt a reakciót a rendőr saját roma származásának és nevének tulajdonította. Mivel ő maga is tudja, hogy milyen, ha az embert a származása miatt megkülönböztetik, gúnyolják, ő sem szándékosan, sem tréfából nem utalt és nem is utalna negatív felhanggal senki származására. Megjegyzi továbbá, hogy ha az intézkedés kezdetekor a panaszos felesége tájékoztatta volna, hogy a férje nem beszél magyarul, és segítséget nyújtott volna a tolmácsolásban, a kellemetlen helyzet elkerülhető lett volna.

2) Az Autópálya Alosztály megbízott vezetőjének 2010. október 14-én kelt jelentése arról számol be, hogy a sérelmezett intézkedés körülményeit az intézkedő rendőr jelentése, valamint az intézkedés során jelen volt másik r. zászlós által elmondottak alapján kivizsgálta.

Az intézkedő rendőr 2010. szeptember 5-én 7 órától 2010. szeptember 6-án 7 óráig látott el közterületi szolgálatot egy kollégájával az M3 autópálya Heves megyei szakaszán. 11 órától 12 óráig az autópálya Gyöngyös-Nyugat lehajtójánál állóellenőrzést végeztek, amelynek során a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 44. § (1) bekezdés b) pontja alapján közlekedésrendészeti ellenőrzés alá vonták a panaszost. A r. zászlós az intézkedés kezdetekor a napszagnak megfelelően köszönt, nevét, jelvéyszámát, szolgálati helyét, valamint a tervezett intézkedést közölte. Az intézkedést kollégája biztosította.

Az intézkedés végrehajtása során a r. zászlós nyelvi nehézségekbe ütközött, amelyeket a lehető legjobban igyekezett áthidalni, azonban a panaszos ebben nem volt partner, és az intézkedés lefolytatását nem segítette, épp úgy, mint a gépkocsiban vele együtt utazó, magyar származású felesége sem, aki meg sem kísérelt olyan módon segíteni, hogy a férje és a rendőr között tolmácsol.

Az intézkedés során, miután a panaszos szemmel láthatóan egyre idegesebb lett, remegett a keze, és egyre hangosabban beszélt, a r. zászlós felhívta a figyelmét arra, hogy ne viselkedjen félreérthetően, ne tegyen olyan mozdulatokat, amelyeket ő esetlegesen támadó jellegűnek vélhet. Mivel a nyelvi nehézségek miatt a közlés megértése kétséges volt, így hirtelen

improvizációból az intézkedő rendőr a kungfu kifejezést is használta, gondolván, hogy azt biztosan megérti az intézkedés alá vont.

Ezt követően szállt ki a gépkocsiból a panaszos felesége, aki rögtön emelt hangon közölte a rendőrrel, hogy beszéljen kulturált hangnemben. Majd meglátva, hogy az intézkedésnél jelen van egy másik rendőr kolléga is, azonnal hozzá fordult, hogy vegye át az intézkedést. Az intézkedés átvételére azonban nem került sor, mivel arra rendőri szempontból nem volt ok. Ezt követően emelt hangon kérdezte a panaszos is, és a felesége is az intézkedő rendőr nevét, amit a r. zászlós közölt is a jelvéyszámával és a beosztási helyével együtt, valamint panaszjogáról, és az azzal kapcsolatos lehetőségekről is tájékoztatta a panaszost.

Az alosztályvezető szerint a jelentés alapján, valamint a másik jelenlevő r. zászlós szóbeli meghallgatása során az is egyértelműen megállapítható volt, hogy a panaszos felesége azonnal arrogáns viselkedést tanúsított, nem segítő szándékkal avatkozott be a rendőri intézkedésbe, majd látva az intézkedő rendőr bőrszínét, és hallva roma szárazására utaló nevét, még arrogánsabb lett, hangját megemelte, és egyre ingerültebben beszélt az eljáró rendőrrel. Amikor a rendőrök szembesültek azzal, hogy a gépkocsiból kiszálló nő az intézkedés alá vont felesége, segítségét kérték a kommunikációban.

A jelentés megjegyzése szerint az intézkedő r. zászlós ismeri a harcművészeteket, így kizárható az, hogy az intézkedés alá vont származására utalt volna a kungfu kifejezéssel, mert ha ezt akarta volna tenni, akkor a karate megnevezést használta volna. Az intézkedő rendőr roma származású, élete során sokszor és sokféleképpen szembesült kirekesztéssel, negatív megkülönböztetéssel, így kizárható az, hogy a panaszos származásával gúnyolódott volna.

A r. zászlós intézkedéseivel kapcsolatban eddig hasonló jellegű panasz nem érkezett, azonban beleseti ügyekben, több esetben is megköszönték segítőkész hozzáállását mind telefonon, mind pedig levélben. Az alosztályvezető álláspontja szerint a rendőr intézkedése az Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontja alapján jogszerű, szakszerű és az Rtv. 15. § alapján arányos volt.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tette a panaszossal szemben foganatosított közlekedésrendészeti intézkedés jogszerűségét, a szolgálati fellépés módját, és az intézkedő rendőr által az intézkedés során használt hangnemet.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz, 54. §-ában rögzített emberi méltósághoz való alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület először a panaszossal szemben foganatosított közlekedésrendészeti intézkedés jogszerűségét vizsgálta.

A rendőrség és a panaszos előadása megegyezik abban, hogy a panaszos által vezetett gépkocsit a rendőrök az M3-as autópálya Gyöngyös-Nyugat lehajtójánál vonták intézkedés alá, aminek során a panaszos és a gépkocsi iratait is ellenőrizték.

Az Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontja szerint a rendőr az Rtv.-ben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen ellenőrizheti.

A hivatkozott rendelkezés alapján kijelenthető, hogy a törvény meglehetősen széleskörű ellenőrzési jogosultsággal ruházta fel a rendőröket a közlekedésrendészeti szabályok betartásával összefüggésben. Lehetőségük van arra, hogy mind a forgalomban résztvevő személyeket, mint pedig a gépjárműveket különösebb indok nélkül, arra okot adó körülmény hiányában is rendőri intézkedés alá vonják.

Ezen általános felhatalmazás birtokában a konkrét esetben eljáró rendőrök fellépése sem kifogásolható, és megállapítható, hogy intézkedésüknek az utalt törvényi szabályozás megfelelő jogalapot biztosított.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a panaszos által vezetett gépkocsit és a panaszost az intézkedő rendőrök jogszerűen vonták közlekedésrendészeti intézkedés alá, így tisztességes eljáráshoz és személyes adatok védelméhez fűződő jogát nem érte sérelem.

2) Mivel a panaszos sérelmezte, hogy az intézkedő rendőr nem jelölte meg az intézkedés célját és panaszjogáról sem oktatta ki, a Testület vizsgálta, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök eljárása megfelelt-e az Rtv. 20. §-ában foglalt előírásoknak.

A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az intézkedések alkalmazását követően a rendőr köteles továbbá az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni a törvény szerinti panasz lehetőségéről.

A szolgálati fellépés módjára vonatkozó szabályokat a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) tovább részletezi. A 4. § (1) bekezdése szerint „a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tiszteletgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja”.

A panaszos eredeti beadványában az intézkedő rendőrt nevében nevezte, és megjelölte az alosztály elnevezését is, ahol szolgálatát teljesíti. Panaszának 2010. október 12-én megküldött kiegészítésében a panaszos úgy nyilatkozott, hogy arra nem emlékszik, a rendőr viselt-e azonosító számot, de magyar nyelven mutatkozott be, majd azonnal megkérdezte, hogy

beszél-e magyarul. A rendőr nem jelölte meg az intézkedés célját, és panaszjogáról sem oktatta ki.

A panaszos felesége ezzel szemben úgy nyilatkozott, a gépkocsi lehúzott ablakán keresztül hallotta, hogy az intézkedő rendőr köszönés és bemutatkozás nélkül, tegezve kérdezte meg a panaszost, beszél-e magyarul.

Az eljáró r. zászlós – jelentése szerint – kulturáltan, a napszaknak megfelelően köszönt, tisztelgett, és közölte a panaszossal a nevét, jelvéyszámát, szolgálati helyét, valamint az intézkedés célját. Az intézkedés befejezése előtt, a panaszos és feleséget kérésére ismét azonosította magát, és jelvéyszámát is megadta, közben a jelvényét is felmutatta. Közölte továbbá a panaszossal, hogy az intézkedéssel szemben panasszal élhet, azonban ő a helyszínen nem jelezte ilyen szándékát.

Látható, hogy a rendőr és a panaszos, illetve a helyszínen jelen volt feleség előadása több ponton is ellentmond egymásnak az intézkedés megkezdését illetően. A rendőr magatartását ezért a Testület elemeire bontva vizsgálta, és az alábbi megállapításokat teszi.

a) Azt, hogy az eljáró rendőr azonosította magát, a panaszos nem tagadja, hiszen azt írja, hogy a rendőr – magyarul – bemutatkozott, sőt beadványában a rendőrrel nevét és szolgálati helyét megjelölve tesz említést. Elvileg nem lenne kizárható, hogy a rendőr adatait a panaszos nem az intézkedés elején ismerte meg, azonban a másodszori azonosításról, vagy egyáltalán arról, hogy erre vonatkozó kérdést intézett volna a rendőrhöz, a panaszos nem tesz említést. Erre tekintettel a Testület elfogadta a rendőr állítását, miszerint azonosítási kötelezettségének eleget tett.

b) Arra vonatkozóan ugyanakkor, hogy az intézkedés tényére és céljára vonatkozó tájékoztatás elhangzott-e, a panaszos következetesen nemleges tartalommal nyilatkozott. Ez utóbbi kapcsán a rendőr azt állítja, hogy miután azonosította magát, a panaszossal közölte az intézkedés célját.

A kérdés megítélésében a Testület nem hagyhatta figyelmen kívül azt a körülményt sem, hogy a panaszos nem beszéli a magyar nyelvet, habár, ahogyan arra beadványa kiegészítésében is utalt, számos részletet megértett az intézkedő rendőr magyar nyelvű kommunikációjából. Ráadásul a rendőr saját elmondása szerint a közlést azelőtt tette, hogy tisztázta volna, a panaszos beszél-e magyarul.

A Testület a rendelkezésre álló adatok alapján nem tudta tisztázni, hogy elhangzott-e az intézkedés céljára vonatkozó közlés, így (figyelembe véve azt is, hogy mind a panaszos, mind pedig a felesége elmondásából kiderül, hogy a panaszos alapvetően tisztában volt azzal, hogy mire irányul az intézkedés, hiszen elindult a csomagtartóban lévő irataiért) e vonatkozásban bizonyítottság hiányában nem tudta megállapítani a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét.

c) A jogorvoslati lehetőségekről való tájékoztatás vonatkozásában a panaszos egyértelműen tagadja, hogy részesült volna kioktatásban, míg a rendőr azt állítja: azt követően, hogy a panaszos újabb azonosításra kérte meg, a jogorvoslat lehetőségéről is tájékoztatást nyújtott.

Az egymásnak ellentmondó nyilatkozatok miatt a Testület nem tudta egyértelműen tisztázni, hogy elhangzott-e a panaszjogra vonatkozó tájékoztatás a rendőr részéről, így a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét e tekintetben sem tudta megállapítani.

Fentiek alapján a Testület az Rtv. 20. §-ában foglalt követelmények vonatkozásában megállapította, hogy nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga a rendőr azonosítási kötelezettségének teljesítése tekintetében, az intézkedés tényének és céljának közlése és a panaszjogról való tájékoztatás kapcsán pedig arra az álláspontra jutott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem állapítható meg.

3) A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedő rendőr végig udvariatlan, megalázó hangnemben beszélt vele, többször letegezte, az intézkedés végén pedig, az idegességét látva „Mi van, kung-fuzol? Miért remeg a kezed, meg akarsz verni?” szavakkal fordult hozzá, majd azzal bocsátotta el, hogy tanuljon meg magyarul.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése értelmében „a Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”, míg a 11. § (1) bekezdés rögzíti, hogy „a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni”.

Felhívja továbbá a Testület a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek normatív előírásoknak, mégis alapjaiban határozzák meg a rendőri hivatás értékeit, és erkölcsi iránymutatásul szolgálnak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 5. pontja szerint „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el”.

A Testület a fenti rendelkezésekre hivatkozással számos korábbi állásfoglalásban is leszögezte már álláspontját, miszerint az intézkedő rendőröktől – mint közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Véleményét – amelyet a konkrét esetben is irányadónak tekint – 64/2008. (VIII. 18.) számú állásfoglalásban az alábbiak szerint foglalta össze. „A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is elsősorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházza fel a rendőröket, az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket.”

a) Az intézkedő rendőr jelentése szerint végig kulturált hangnemben beszélt a panaszossal, és csupán azért emelte fel akarata ellenére a hangját, és beszélt mutogatva, artikulálva, mert a magyar nyelvet nem ismerő személyt vont intézkedés alá, és ilyen módon igyekezett jobban megértetni magát.

A panaszos feleségének nyilatkozata ezzel szemben – mind a kommunikáció tartalma, mind pedig az alkalmazott hangnem tekintetében – a panaszos előadását támasztotta alá.

A panaszosi elmondást erősíti az az intézkedő rendőr által is rögzített körülmény is, hogy a panaszos az intézkedés végére rendkívül feszült állapotba került (mind a panaszos, mind a rendőr elmondása szerint olyan ideges volt az intézkedés vége felé, hogy remegett a keze). Amennyiben a rendőr valóban mindvégig kulturáltan, udvariasan és türelmesen bonyolította volna az intézkedést, úgy a panaszos ilyen reakciója nehezen magyarázható lenne.

Álláspontjának kialakítása során a Testület ezen túlmenően jelentőséget tulajdonított annak, hogy az intézkedő rendőr jelentésében maga sem cáfolta, hogy emelt hangon beszélt a panaszossal, így elfogadta azt a panaszosi állítást, miszerint a rendőr által használt hangnem nem volt megfelelő.

b) A panaszos sérelmezi továbbá, hogy az intézkedő r. zászlós az intézkedés végén, idegességét látva „Mi van, kung-fuzol? Miért remeg a kezed, meg akarsz verni?” szavakkal fordult hozzá.

Az intézkedő r. zászlós a panasz ezen részére reagálva előadta, hogy az intézkedés során valóban használta a kungfu szót, ez azonban a „szava járása”, gyakran használja. Az alosztály megbízott vezetője pedig biztosította a Testületet arról, hogy az intézkedő rendőr ismeri a keleti harcművészeteket, így ha a panaszos származására kívánt volna utalni, bizonyára a japán eredetű karate szót használja. A rendőr és az alosztályvezető is utalt továbbá arra, hogy az intézkedő r. zászlós származása miatt élete során maga is sokszor szembesült hátrányos megkülönböztetéssel, ezért kizárt, hogy más származásával gúnyolódott volna.

Annak megítélésakor, hogy egy kijelentés sérti-e címzettjének méltóságát, nem csak a közlést tevő személy szándéka a lényeges, hanem az is, hogy a kijelentésnek milyen a – a köztudomás szerint – várható hatása arra, akit érint.

A panaszosnak nyilvánvalóan nem lehetett tudomása arról, hogy az intézkedő rendőr milyen fokú ismeretekkel rendelkezik a keleti harcművészetek terén, és arról sem, hogy a rendőr számára egyértelmű-e, hogy ő honnan származik, így alappal feltételezhető, hogy a rendőr az ő ázsiai származására utaló megjegyzést tesz, amikor a beszélgetés témájába legkevésbé sem illő kungfu szót használta.

A Testület itt visszautal a fent kifejtett elvárára, miszerint a rendőri hivatást választóktól az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is elsősorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Az intézkedő rendőrnek a körülményekre figyelemmel kell az intézkedést lefolytatnia, illetve az általa használt szavakat megválasztania. A Testület álláspontja szerint a panaszolt esetben intézkedő r. zászlós ezt a kötelezettségét nem teljesítette.

Fentiek miatt a Testület arra a megállapításra jutott, a panaszos alappal feltételezhető, hogy az intézkedő rendőr a származására utaló, azt becsmérlő kijelentést tett, ezért a rendőri szóhasználat alkalmas volt arra, hogy sértse a panaszos emberi méltóságához való alapjogát.

A fentiek alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy az intézkedő r. zászlós által használt hangnem, és különösen a panaszos származására utaló, illetve olyanként értelmezhető kijelentés megvalósította a panaszos emberi méltóságának sérelmét.

IV.

A Testület a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a közlekedésrendészeti intézkedés fogantatása jogszerűen zajlott. A szolgálati fellépés módjával kapcsolatban a Testület a panaszosi és rendőri állítás közötti ellentmondást nem tudta feloldani, így a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nem volt megállapítható. Ugyanakkor az intézkedő rendőr hangneme tekintetében sérült a panaszos emberi méltóságához való alapvető joga.

A Testület megítélése szerint a megvalósult sérelmek elérik a súlyosság azon fokát, amely indokolttá teszi, hogy a Testület állásfoglalását megküldje az országos rendőrfőkapitánynak, ezért állásfoglalását a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2011. március 30.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET